

ကီၢ်အမဲရကၤ (ယုၢ်အဲးစံအ့ၣ်)အတၢ်စံၣ်စိၤတဲၤစိၤအဖျၢၣ် - ဟ့ၣ်ဝါယံၤအတၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သး

၁၈၂၆-ကီၢ်အမဲရကၤ(ယုၢ်အဲးစံအ့ၣ်)ပၢ်ပနီၣ်ဝဲဒၣ်ဟ့ၣ်ဝါယံၤအဘီအမ့ၢ်ဒိထံကီၢ်သဘျုတဘျုလၢအိၣ်ဒီးနီၢ်ကစၢ်တၢ်ပၤ လီၤသးဒၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ

၁၈၉၃-ကီၢ်အမဲရကၤ အထံသုးမ့ၢ်ဟဲ န့ၣ်လီၤဟံးန့ၢ် ဟ့ၣ်ဝါယံၤ ဒီးပၢ်ဖျါဝဲဒၣ် ဒိတၢ်ဟံးန့ၢ် တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၤ လၢ ကီၢ်အမဲကၤ အဂီၢ်ဒီး ကီၢ်အမဲရကၤ အပဒိၣ် ယုၢ်ထီၣ်ဝဲဒၣ် အမဲရကၤ အနီၣ်တယၢ် ဒီးပၢ်ဖျါရၤလီၤ ဝဲဒၣ်လၢ ဟ့ၣ်ဝါယံၤ ကမ့ၢ်ဝဲထံကီၢ်တဘျုလၢ ဘၣ်တၢ်ပၤဒီး ဒိသဒါအီၤလၢ ကီၢ်အမဲရကၤ န့ၣ်လီၤတကတီၢ်ဃီ ကီၢ်အမဲရကၤ ပဒိၣ် 'ဆိကတီၢ်ကွံာ်ဝဲဒၣ် တၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢ' ပဟ့ၣ်ဝါယံၤနီၤပၤမ့ၢ် လံလံဟူ အိၣ်စၣ်လၢန့ၣ်

၁၈၉၈-ကီၢ်အမဲရကၤ (ယုၢ်အဲးစံအ့ၣ်) ရၤလီၤဟံးဖျါ ဝဲလၢ တၢ်ဟံးန့ၢ်ပၤန့ၢ်ဘၣ် ဟ့ၣ်ဝါယံၤ အဂ့ၢ် လၢအိၣ်ဒီး တၢ်ကွၢ်ကပၢ်ကွံာ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီ တၢ်ဘျုတဖၣ်လၢ တၢ်ဟံးန့ၢ်ပၤဘၣ် ထံကီၢ်တဘျု အလံာ်ဃံးဃာ် ဒိအဝဲသ့ၣ် မၤတၢ်ဝဲထီၣ်ဘိ ဒီးမၤကတၢ်ဝဲ ဒိအမၤဝဲ လၢညါအသိး ဖဲတၢ် ဟံးန့ၢ်ပၤဆူၣ် လူၤစံးအဲန့ၢ်၊ ပလီၤရဲဒၣ်၊ ထဲးကစဲး ဒီး ဟီၣ်ကဝီၤအဂၤ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ

ဒိထံကီၢ်ဘီမ့ၢ် အ တၢ်သိၣ် တၢ်သီအသိး, တၢ်ဟံးန့ၢ် ပၤဆူၣ်ထံကီၢ် လံာ်ဃံးဃာ်တဖၣ် မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ် အခီပညီမ့ၢ်ဝဲ တၢ်သဘျုစံၣ်ညီၣ် ပၤလီၤသးစိကမီၤ လၢထံကီၢ်လၢ တၢ်ဟံးန့ၢ် ပၤဆူၣ်အီၤန့ၣ်တ ဟ့ၣ်လီၤကွံာ်အသးဘၣ် န့ၣ်လီၤ

၁၉၅၉ - ကီၢ်အမဲရကၤ(ယုၢ်အဲးစံအ့ၣ်) ကရၤကရိရဲၣ်ကျဲၤဝဲဒၣ် တၢ်ဃုန့ၢ်ကမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်သးလၢ မ့ၢ်ပှၤဟ့ၣ်ဝါယံၤဖိ တဖၣ်အဲၣ်ဒီးဟံးဃာ်ဒဲးဝဲဒိအမ့ၢ်ထံကီၢ်လၢဒီးပၤအသးဒီးဘၣ်တၢ်ဒိသဒါအီၤတခါအသိးမ့ၢ်တမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးဒုးစဲဘူးအသးဒီး ကီၢ်အမဲရကၤ (ယုၢ်အဲးစံအ့ၣ်) ဒိထံကီၢ်တဘျုဃီအသိးန့ၣ်ဧါ

လၢတၢ်သးဆၢန့ၢ် ဘၣ်တၢ်အစၢ လၢအိၣ်ဒီး တၢ်ကွၢ်မဲာ်အဂီၢ် အဝဲသ့ၣ် ဟံးန့ၢ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ အပာ်တၢ် ကွံာ်ဝဲ တၢ်သံကွၢ် သၢဖျါတဖျါ လၢဘၣ် တၢ်ပာ်လီၤအီၤလၢ ဟီၣ်ခိၣ်ဘီမ့ၢ် စၢဖျိကရၤ အလံာ် ဃံးဃာ် အပူၤ လၢမ့ၢ်, မ့ၢ် ပှၤဟ့ၣ်ဝါ ယံဖိ တဖၣ် အဲၣ်ဒီး အတၢ်သဘျု ဒၣ်ဝဲန့ၣ်ဧါ

ခိဖျိ အမဲရကၤ သုးမ့ၢ်အဂၤ(၁၀,၀၀၀)ဂၤ လၢ ဟဲဆီလီၤ အသး ဖဲဟ့ၣ်ဝါယံၤ တဖၣ် အတၢ်မၤစၢၤ အဖိခိၣ် တၢ်ဖးနီၢ်ဂံၢ်အစၢ လၢအအါမ့ၢ်ဝဲဒၣ် လၢတၢ်က ဒုးစဲဘူးသး ဒီး ကီၢ်အမဲရကၤ ဒီးဒုးကဲထီၣ် ဟ့ၣ်ဝါယံၤ ဒိကီၢ်စဲၣ်(၅၀)ဘၣ် တဘျု အသိးန့ၣ်လီၤ

၂၀၁၃-ဟ့ၣ်ဝါယံၤအံၤမ့ၢ်ဒီးဒၣ် တၢ်လီၢ်တခါလၢ အဃံလၢ ဒိၣ်ကတၢ် လၢအမဲရကၤ ဒီဘၣ် အဘီမ့ၢ်ပှၤ ဒီးကီၢ်အမဲရကၤ ဟံး ဃာ်ဒဲးဝဲ ဒၣ်တၢ်သဘျု ဃုန့ၢ်ဟ့ၣ်ဝါယံၤ ဖဲ ပိၣ်လဲၣ်ကျိၤပူၤ န့ၣ်လီၤ ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ် အကယံာ် ဆံးယံာ်လဲၣ်

ပှၤအမဲရကၤဖိ တဖၣ် ကိးသတြီ ကိးမ့ၢ်နံးဒဲး- 'ပမ့ၢ်ကလုာ် အဒိၣ်ကတၢ် တဖုလၢ ဟီၣ်ခိၣ် အမဲာ်ဖဲးခိၣ်အံၤန့ၣ် လီၤ' ဒီး အဝဲသ့ၣ်တဖၣ် သိၣ်လိစုာ်ကိး ဖိသုာ်လၢကွီတဖၣ် လၢကတဲဝဲဒီး ဆိၣ်လီၤအသး လၢတၢ်သးတီၢ်ဒီး အထံအကီၢ်လၢ ----'ဃုာ်ဒီး တၢ်ထုၣ်ဖျဲး(တၢ်သဘျု)ဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီ လၢပှၤမဲလၢာ်အဂီၢ်'

ပှၤဟ့ၣ်ဝါယံၤဖိအတၢ်စံးဆၢ : ဟ့ၣ်ဝါယံၤန့ၣ် တမ့ၢ်အမဲရကၤဘၣ် ဒီးကတမ့ၢ်ဝဲဒၣ်နီတဘျုဘၣ်

တၢ်မနုၤကမၤအသးဒီးအပူၤအဂၤတဖၣ် လၢအိၣ်ဒီးတၢ်သဘျၢဒၣ်ဝဲလၢ အဃုန့ၢ်ထံကီၢ်တဖၣ်လဲၣ်

တၢ်အိၣ် ဝဲအါမံၤ လၢအဒံသိး လိာ်အသးန့ၣ်လီၤ ထံကီၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢ တဘျူးဘျၢ လၢဘၣ်တၢ်ဟံးန့ၢ်ပၤဆူၣ် အီၤစ့ၤဘျၢ ဂဲၤလိာ်ဝဲ အဖၤမ့ၢ်လၢ ကဒီး န့ၢ်က့ၤဘၣ် တၢ်သဘျၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ

အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီး အတၢ်စံၣ်စီၤ ဒၣ်ဝဲလၢ အဒုးန့ၣ်ဖျါဝဲဒၣ် ကျဲတဖၣ် လၢပူၤလၢ အဟံးန့ၢ်ပၤဆူၣ်အီၤတဖၣ် မၤလီၤဘၣ်လီၤဘၢ တၢ်မ့တမ့ၢ် ကွၢ်ကပာ်ကွံာ်ဝဲဒၣ် ဟီၣ်ခိၣ်ဘီမ့ၢ် အတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ ကမၤန့ၢ် အဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ

ပူၤဟ့ၣ်ဝါယံၤ ကလုာ် တဖၣ်အဲၣ်ဒီး ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ် တၢ်ဒုးအိၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢ အအိၣ်ကၢ်ကျၢတပယုာ်ဃီလၢကီးခၢ်အူဝံၤ ပူၤပူၤထီၣ်တၢ်ဖိတဖၣ် အကီးဒီး ဟံးဖျါထီၣ် အဝဲသ့ၣ် အတၢ်စံၣ်စီၤဒီး အနီၢ်တယၢ် တဖၣ် အဂ့ၢ်အကျိၤလၢ ကဒုးသ့ၣ်ညါ န့ၢ်ပၤ ပူၤတမ့ၢ်လၢ ဟဲဟး တဖၣ်လၢ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘျၢ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ မ့ၢ်ဝဲလီၤ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ တဖၣ် ကအိၣ်ဖျါ စ့ၢ်ကီးဝဲဒၣ် လၢအ့ထၢၣ်နဲး အပူၤ ဒီး ကဘၣ် တၢ်ကျိၣ်ထံ အီၤလၢ ကျိၣ်အဂၤ အါကျိၣ် န့ၣ်လီၤ